NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT-EKSAMEN
MEI 2021

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I

NASIENRIGLYNE

Tyd: 2 uur 200 punte

Hierdie nasienriglyne word voorberei vir gebruik deur eksaminatore en sub-eksaminatore, almal van wie vereis word om 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die riglyne konsekwent geïnterpreteer en toegepas word in die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal nie enige besprekings of korrespondensie rakende die nasienriglyne aangaan nie. Dit word erken dat daar verskillende sienings oor sekere sake van belang of detail in die nasienriglyne mag wees. Dit word ook erken dat, sonder die voordeel van die bywoning van 'n standardiseringsvergadering, daar verskillende interpretasies van die toepassing van die nasienriglyne mag wees.

IEB Copyright © 2021

VRAAG 1 VOORRAAD EN BTW [25 minute]

DEEL A

1.1 Bereken die waarde per skaatsplank op 1 Julie 2018.

120 000 / 60 = R2 000

1.2 Bereken die waarde van die voorraad voorhande op 30 Junie 2019.

60 + 630 – 5 – 450 = 235 180 × R2 100 = R378 000 55 × R 2 250 = R123 750 R501 750

1.3 1.3.1 Bereken die koste van verkope op 30 Junie 2019.

Beginvoorraad	120 000
Aankope (1 303 000 – 11 250)	1 291 750
Eindvoorraad	(501 750)
Koste van verkope	910 000

1.3.2 Bereken die bruto wins op 30 Junie 2019.

Verkope (450 × 3 375)	1 518 750
Koste van verkope	(910 000)
Bruto wins (indien deurlopend gebruik 7/9)	608 750

1.4 Bereken die winsgrenspersentasie wat deur Pro Model Skaatsplanke behaal word.

(1 518 750 – 910 000 (bring KVV af uit 1.3)) / 910 000 × 100 = 66,9% **OF** 608 750 / 910 000 (bring KVV af uit 1.3) % = 66,9%

1.5 Bereken die voorraadomsetsnelheid.

$\frac{910\,000}{\frac{1}{2}(120\,000 + 501\,750)}$ 910 000 / 310 875 = 2,93 keer

IEB Copyright © 2021

1.6 Die eienaar, Jean-Marc, is nie seker waarom die rekenmeester vir hom gesê het dat dit vir hom beter sal wees om van die EIEU-voorraadwaardasiemetode te verander nie. Jean-Marc wil voortgaan om EIEU te gebruik, maar die rekenmeester, Graham, wil die geweegde gemiddelde-metode gebruik omdat hy meen die wins sal laer wees, wat beteken hulle sal minder belasting betaal.

Hulle het jou as die interne ouditeur genader om hulle te adviseer oor watter metode om te gebruik. Motiveer jou antwoord deur twee punte te verskaf.

- Voorraad word slegs aan die einde van die jaar waardeer, enige metode kan gebruik word; sluit spesifieke pryse in – periodiek vs. deurlopend.
  EIEU is meer presies en het waardes wat op datum is.
  Om minder belasting te betaal moenie 'n beslissende faktor wees nie.
- Kry toestemming by SAID om die verandering te maak.
  Bly by dieselfde metode sodat jy met vorige syfers kan vergelyk.
- Geweegde gemiddelde – aangesien die prys skommel.

DEEL B

1.7 Wat word bedoel met die term *BTW-ondernemer*?

'n BTW-ondernemer is 'n onderneming wat by SAID geregistreer is en 'n BTW-registrasienommer het.

1.8 Marvellous Marvin Music Mania gebruik die faktuurbasismetode om BTW te bereken. Noem die alternatiewe metode wat gebruik kan word.

Betalingsbasis of Ontvangsbasis

1.9 Watter maatreël gebruik SAID om te verseker dat die opgelaaide inligting op hul stelsel beskerm word en dat daar nie op enige manier daarmee gepeuter word nie?

Wagwoord/intekenbesonderhede/gebruikersnaam en wagwoord

1.10 Wat is die verskil tussen items wat vrygestel is van BTW en items waarop 'n nulkoers gehef word in Suid-Afrika?

Nulkoersitems dra 'n BTW-koers van 0%; dit kan enige tyd deur die minister van finansies verander word. Die doel is om behoeftige gemeenskappe te help.

Items wat van BTW vrygestel is, word deur 'n Parlementswet van BTW vrygestel.

IEB Copyright © 2021

1.11 Voltooi die tabel hieronder. Bereken die BTW-bedrag per transaksie en ken dit toe aan die korrekte kolom. Bereken die bedrag verskuldig deur of betaalbaar aan SAID. (Omkring betaalbaar aan of ontvangbaar van.)

Verskuldig deur SAID:		**Verskuldig aan SAID:**
1 300		1 440
10 200		1 020
12 150		3
1 755		12 000
		13 500

BTW: (Betaalbaar aan)/Ontvangbaar van SAID: 2 558

IEB Copyright © 2021

VRAAG 2 KONTANTVLOEISTAAT [35 minute]

2.1 Stel die bateverkoperekening op 31 Desember 2018 in die Algemene Grootboek op.

BATEVERKOPE									
Des	31	Toerusting	AJ	80 000	Des	31	Opgehoopte waarde-vermindering op toerusting	AJ	30 000
							Bank		50 000
				80 000					80 000

Berekening van opgehoopte waardevermindering:

2016–2017 = 80 000 × 15 / 100 = 12 000
2017–2018 = 80 000 × 15 / 100 = 12 000
2018: Julie–Desember = 80 000 × 15 / 100 × 6 / 12 = 6 000

80 000 × 15 / 100 × 30 / 12 = 30 000

IEB Copyright © 2021

2.2 Voltooi die aantekening vir tasbare bates op 30 Junie 2019.

VASTE (TASBARE) BATES	**Grond en geboue**	**Toerusting**
	R	R
Drawaarde aan die begin van die jaar	8 278 000	330 000
Koste	8 278 000	600 000
Opgehoopte waardevermindering	0	(270 000)
Bewegings	Moenie bereken nie	Moenie bereken nie
Byvoegings teen koste	0	320 000
Verkope teen drawaarde	(2 750 000)	(50 000)
Waardevermindering		(104 000)
Drawaarde aan die einde van die jaar	Moenie bereken nie	Moenie bereken nie
Koste	5 528 000	840 000
Opgehoopte waardevermindering		(344 000)

Berekening vir waardevermindering

Oud = 600 000 – 80 000 = 520 000 × 15 / 100 = 78 000
Verkoop = 6 000
Nuut = 320 000 × 15 / 100 × 5 / 12 = 20 000

Berekening vir opgehoopte waardevermindering

270 000 + 104 000 uit Aantekening – 30 000 (uit Grootboekrekening)

2.3 Voltooi die kontantvloeistaat vir die jaar geëindig 30 Junie 2019.

Renteberekening

1 300 000 × 16 / 100 × 9 / 12 = 156 000
560 000 × 16 / 100 × 3 / 12 = 22 400 = R178 400

Belastingberekening

434 000 × 100 / 70 = 620 000 × 30 / 100 = 186 000
of 434 000 × 30 / 70 = 186 000
186 000 – 12 800 – 18 000 = 155 200

IEB Copyright © 2021

KONTANTVLOEISTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 30 JUNIE 2019		
Kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite		654 400
Kontant uit bedrywighede gegenereer		1 140 800
Rente betaal (1)		(178 400)
Dividende betaal		(152 800)
Inkomstebelasting betaal (2) (186 000 – 12 800 – 18 000)		(155 200)
Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite		2 480 000
Vaste bates gekoop		(320 000)
Verkoop van vaste bates (50 000 + 2 750 000)		2 800 000
Kontantvloei uit finansieringsaktiwiteite		(404 000)
Opbrengs op die uitreiking van aandele		336 000
Langtermynlening		(740 000)
Netto verandering in kontant en kontantekwivalente		2 730 400
Kontant en kontantekwivalente – begin van die jaar		(2 590 000)
Kontant en kontantekwivalente – einde van die jaar		140 400

2.4 Die skuld–ekwiteit-verhouding vir 2018 was 0,3 : 1. Bereken die verhouding vir 2019 en lewer kommentaar daarop.

Berekening:

560 000 : 5 507 600
= 0,10 : 1

Kommentaar:

Die ekwiteitsverhouding het van 0,3 : 1 tot 0,1 : 1 verbeter. Die maatskappy word hoofsaaklik deur ekwiteit gefinansier. Aandele is uitgereik en die lening is afbetaal.
Lae risiko.

IEB Copyright © 2021

2.5 Die direkteure het in die afgelope jaar 'n paar groot veranderinge gemaak. Dit het die kontantposisie van die maatskappy op verskillende maniere beïnvloed. Noem DRIE van die grootste veranderinge. Motiveer jou antwoord met syfers.

A.	Het vaste bates verkoop, geboue wat dalk nie gebruik is nie en nie 'n opbrengs gegenereer het nie R2 750 000
B.	Het die lening terugbetaal R740 000
C.	Aandele is uitgereik ter waarde van R336 000

IEB Copyright © 2021

VRAAG 3 MAATSKAPPYE [40 minute]

DEEL A

3.1 Stel die aantekening vir gewone aandelekapitaal op.

		R
3 040 000	Gewone aandele op 1 Maart 2018	14 592 000
(120 000)	Terugkoop van aandele (R4,80)	(576 000)
450 000	Gewone aandele uitgereik @ R7	3 150 000
3 370 000	Gewone aandele op 28 Februarie 2019	17 166 000

3.2 Bereken die syfer vir behoue inkomste vir 2019.

304 000 + 2 182 400 – (0,40 × 120 000)
304 000 + 2 012 800 – 48 000 – 1 482 800 = 786 000

IEB Copyright © 2021

DEEL B (Deel A en Deel B is twee afsonderlike vrae)

3.3

INKOMSTESTAAT VIR DIE JAAR GEËINDIG 31 Desember 2018		
Verkope (4 690 400 – 1 900)		4 688 500
Koste van verkope (3 752 320 – 1 520)		(3 750 800)
Bruto wins		Moenie bereken nie
Ander inkomste		Moenie bereken nie
Wins op verkoop van bate		12 500
Voorsiening vir oninbare skuld-aansuiwering (3 220 – 2 995)		225
Bruto bedryfswins		Moenie bereken nie
Bedryfsuitgawes		Moenie bereken nie
Diverse uitgawes		31 000
Bankkoste		4 900
Ouditgelde (41 480 + 10 370) of 41 480 × 100/80		51 850
Direkteursgelde (576 000 + 576 000 + 144 000) of 15 × 48 000		1 296 000
Salarisse en lone		528 085
Werkgewersbydraes		108 000
Huuruitgawe (63 360 – 5 280)		58 080
Oninbare skuld (3 620 + 720)		4 340
Waardevermindering (18 210 + 81 400 + 18 500 + 3 000)		121 110
Handelsvoorraadtekort (145 000 – (82 000 + 48 870) – (5 430 + 4 100))		23 660
Skenkings (5 430 + 4 100)		9 530
Bedryfswins		Moenie bereken nie
Rente-inkomste		42 000
Wins voor rente-uitgawe		765 400
Rente-uitgawe		(40 800)
Netto wins voor belasting		724 600
Inkomstebelasting vir die jaar (175 000 + 42 500)		(217 500)
Netto wins na belasting		Moenie bereken nie

IEB Copyright © 2021

Huuruitgaweberekening
63 360 × 12,10/13,20 = 58 080 **OF** 63 360 × 110/1320 = 5 280, 63 360 – 5 280 = 58 080

Berekening van waardevermindering op toerusting
(616 000 – 90 000) – 341 000 = 185 000 × 10% = 18 500 90 000 × 10% × 4/12 = 3 000

3.4

HANDELS- EN ANDER BEDRAE BETAALBAAR	
Krediteure (49 320 – 1 520)	47 800
Aandeelhouers vir dividende (490 000 × ,07)	34 300
SAID: LBS	19 200
WVF	2 900
Huidige gedeelte van die lening: Nedbank (365 000 × ,20)	73 000
Opgelope uitgawes (10 370 + 576 000 + 144 000)	730 370
SAID: inkomstebelasting (175 000 – 217 500)	42 500
	Moenie bereken nie

IEB Copyright © 2021

VRAAG 4 VERVAARDIGING [20 minute]

4.1 Bereken die koste van grondstowwe wat gedurende die finansiële jaar aan die fabriek uitgereik is.

17 450 + 138 830 + 4 240 + 840 – (15 250 + 2 080 – 2 800) 161 360 – 14 530 = R146 830

4.2 Bereken die direkte arbeidskoste vir die jaar geëindig 31 Desember 2018.

169 000 + 1 690 + 9 600 + 96 + 2 880 = R183 266

4.3 Voltooi die aantekening vir fabrieksbokoste.

Verbruiksgoedere in die fabriek gebruik (1 060 + 4 566 – 1 540)	4 086
Salaris: Voorman	288 000
Water en elektrisiteit (26 400 + 2 400) / 5 × 2	11 520
Diverse fabrieksuitgawes (46 900 × 80%)	37 520
	341 126

4.4 Produksiekostestaat

Primêre koste	330 096
Direkte materiaalkoste	146 830
Direkte arbeidskoste	183 266
Fabrieksbokoste	341 126
Totale vervaardigingskoste	671 222
Goedere-in-bewerking (beginsaldo)	115 556
	786 778
Eindsaldo van goedere-in-bewerking	(29 978)
Totale produksiekoste van klaarprodukte	756 800

Berekening van totale koste van klaarprodukte
105 × 10 800 = 1 134 000 × 100 / 150 = 756 000 6 360 + 756 000 – 5 560 = 756 800

Totaal: 200 punte

IEB Copyright © 2021